

Elite Hotels of Sweden AB
c/o Advokatfirman Skarborg & Partners
AB
Box 24076
104 50 Stockholm

Tillsyn enligt kameraövervakningslagen (2013:460) - kameraövervakning av hotell

Datainspektionens beslut

Datainspektionen konstaterar att Elite Hotels of Sweden AB, 556248-5259, bedriver kameraövervakning i strid med 22 och 23 §§ kameraövervakningslagen (2013:460) vid bolagets hotell på Kyrkogatan 28 i Gävle genom att något giltigt samtycke inte har inhämtats från dem som övervakas, och genom att övervakningsintresset inte väger tyngre än enskildas intresse av att inte bli övervakade.

Datainspektionen förelägger Elite Hotels of Sweden AB att montera ner de fyra kameror som övervakar varuintag, nödutgång, trapphall vid hiss samt korridor på källarplanet.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har inlett tillsyn mot Elite Hotels of Sweden AB (bolaget) i syfte att kontrollera att den kameraövervakning som bedrivs på platser dit allmänheten inte har tillträde på bolagets hotell på Kyrkogatan 28 i Gävle är laglig enligt 22-24 §§ kameraövervakningslagen. Inspektionen har i tillsynsärendet, som genomförts i form av en så kallad skrivbordstillsyn, ställt frågor till bolaget om den pågående kameraövervakningen.

Det finns idag enligt bolaget totalt fyra kameror uppsatta på hotellet på platser dit allmänheten inte har tillträde. Av ritning som bolaget har bifogat sitt yttrande framgår att alla fyra kameror finns på källarplanet. Kamerorna

övervakar varuintag, nödutgång, trapphall vid hiss samt korridor. Vidare framgår att det på källarplanet finns bland annat hotellrum, gym och relaxavdelning, förråd, vaktmästeri, tvättstuga, personalrum, soprum och varumottagning.

Bolaget har i huvudsak uppgett följande. Kameraövervakningens enda syfte är att skydda hotellbyggnadens låsta delar, det vill säga lastkaj, kök, korridorer och hotellrum – för att förebygga, avslöja eller utreda brott. Avsikten är främst att skapa ett skydd för hotellets gäster. I hotellbyggnaden finns dels ett skalskydd med larmade dörrar och dels ett överfallslarm. Det typiska problemet är emellertid att tjuven eller våldsverkaren kan blanda sig med hotellgästerna och tränga in i de låsta utrymmen, till exempel hissar och korridorer, som endast hotellgästerna har tillgång till. Något specifikt samtycke till kameraövervakningen har inte inhämtats eftersom kameraövervakningen inte överhuvudtaget avser att övervaka den personal som ändå har rätt att uppehålla sig i de låsta utrymmena. Indirekt har naturligtvis dock samtycke inhämtats eftersom full information om kameraövervakningen föreligger både bland ledningsgrupp och personal. Någon logg över incidenter förekommer inte. En successiv övervakning av utrymmena sker från portierlogen och någon rapportering av vad som sker förekommer inte, med mindre obehörig person uppehåller sig i angivna utrymmen. I så fall larmas hotellets vaktbolag. Inkommer påståenden om stölder och liknande kan också en efterkontroll av filmmaterialet göras. Detta har dock ännu inte förekommit i Gävle. Något integritetsintresse finns inte anledning att beakta, eftersom all personal och alla hotellgäster har rätt att röra sig i de områden som är bevakade. I övervakade utrymmen vistas endast personal och behöriga hotellgäster. Övervakning sker dygnet runt men kamerorna aktiveras endast genom rörelsedetektor. Övervakningen sker i realtid men spelas också in. Bilderna raderas i hotellets server efter två månader. Upplysning om kamerorna sker genom väl synliga skyltar i A5-format.

Skäl för beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Den granskade kameraövervakningen avser platser dit allmänheten inte har tillträde. Enligt 22 § kameraövervakningslagen får kameraövervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde bedrivas om den som övervakas har

samtyckt till övervakningen. Av 2 § framgår att ett samtycke är varje slag av frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken någon efter att ha fått information godtar att bli kameraövervakad. Datainspektionen anser att kravet på frivillighet förutsätter att den anställde upplever att han eller hon har ett fritt val och att det finns ett reellt alternativ till att samtycka. Om den övervakade – som exempelvis är fallet vid övervakning på arbetsplatser – står i ett beroendeförhållande till den som övervakar är det ofta inte möjligt att uppfylla kraven på frivillighet. Eftersom samtycket måste vara individuellt kan inte en person eller organisation som företräder de anställda samtycka till kameraövervakning för alla anställda. Ett samtycke kan vidare återkallas när som helst. Om så sker får ytterligare kameraövervakning av den som återkallat samtycket inte ske. Detta lämnar i praktiken mycket små möjligheter att grunda kameraövervakning i arbetslivet på samtycke. Det är den som bedriver övervakningen som ska kunna visa att sådana samtycken som avses i kameraövervakningslagen har inhämtats.

Enligt 23 § kameraövervakningslagen får kameraövervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde bedrivas om övervakningen behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, förhindra olyckor eller andra berättigade ändamål, och övervakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad (integritetsintresset). Denna proportionalitetsavvägning (kallad överviktsprincipen) ska göras i varje enskilt fall och varje kamera ska bedömas för sig. Vidare ska – innan kameraövervakning tillgrips – prövas om andra, mindre ingripande åtgärder kan vara tillräckliga för att komma till rätta med problemen. Det är den som bedriver övervakningen som ska visa att övervakningsintresset väger över integritetsintresset (prop. 2012/13:115 s. 80-84).

Vid bedömningen enligt överviktsprincipen ska särskilt beaktas hur övervakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas och vilket område som ska övervakas. Det har också betydelse när och hur länge övervakningen ska pågå. Enligt 24 § kameraövervakningslagen ska den som bedriver kameraövervakningen se till att övervakningen inte sker i större omfattning än vad som behövs för att tillgodose ändamålen med övervakningen.

Utgångspunkten i kameraövervakningslagen är att kameraövervakning endast ska utgöra ett komplement till andra åtgärder. Kameraövervakning ska således inte ses som ett hjälpmedel som ska användas i stället för andra

säkerhetsåtgärder eller förebyggande insatser. Om kompletterande åtgärder har försummats, kan det komma att påverka bedömningen av behovet av kameraövervakning och i förlängningen medföra att övervakningen inte är tillåten.

Datainspektionens bedömning

Datainspektionen konstaterar att kameraövervakningen är i strid med 22 och 23 §§ kameraövervakningslagen genom att något giltigt samtycke inte har inhämtats från dem som övervakas och genom att övervakningsintresset inte väger tyngre än enskildas intresse av att inte bli övervakade.

Datainspektionen förelägger bolaget att montera ner de fyra kameror som övervakar varuintag, nödutgång, trapphall vid hiss samt korridor på källarplanet.

Skälen för Datainspektionens bedömning är följande. Bolaget har uppgett att något specifikt samtycke till kameraövervakningen inte har inhämtats, men att samtycke har inhämtats indirekt eftersom både personal och ledningsgrupp har full information om kameraövervakningen. För att samtycke ska kunna läggas till grund för kameraövervakning krävs att det är fråga om en frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring från den övervakade. Ett hypotetiskt samtycke, det vill säga ett antagande om att någon samtycker till kameraövervakning, kan aldrig godtas. Inte heller ett så kallat tyst samtycke, där den som kommer att övervakas aktivt måste säga ifrån för att slippa övervakningen, kan godtas. Bolaget har således inte inhämtat giltiga samtycken till kameraövervakningen från samtliga personer som kan komma att övervakas – det vill säga även hotellgäster och andra tillfälliga besökare. Bolaget kan därför inte stödja sin kameraövervakning på ett samtycke enligt 22 § kameraövervakningslagen.

Eftersom den aktuella kameraövervakningen inte kan stödjas på ett samtycke krävs att förutsättningarna i 23 § kameraövervakningslagen är uppfyllda för att övervakningen ska vara tillåten.

Bolaget har uppgett att syftet med kameraövervakningen är att förebygga, avslöja och utreda brott och att tillskapa ett skydd för hotellets gäster. Kameraövervakningen sker enligt Datainspektionen för berättigade ändamål enligt kameraövervakningslagen. För att övervakningen ska vara laglig krävs dock att övervakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att

inte bli övervakad. Bedömningen ska göras utifrån förhållandena på det nu aktuella hotellet.

Alla fyra kameror finns på källarplanet. Kamerorna övervakar varuintag, nödutgång, trapphall vid hiss samt korridor som bland annat leder till hotellrum. Av de uppgifter bolaget har lämnat framgår både personal och hotellgäster kan vistas på samtliga platser som kameraövervakas.

Eftersom ett hotell är en plats där människor huvudsakligen bor och vistas såsom privatpersoner får integritetsintresset enligt Datainspektionens mening anses vara särskilt starkt där (se Kammarrättens i Stockholm dom den 9 maj 2012 i mål 6761-2017). Övervakningen avser samtidigt en arbetsplats. Integritetsintresset gör sig normalt sett starkt gällande på en arbetsplats under den tid som anställda vistas där för att utföra sitt arbete. Risken för integritetsintrång ökar dessutom genom att kameraövervakningen innebär att bilder behandlas och bevaras (bildinspelning) och genom att övervakningen inte har begränsats i tid utan pågår dygnet runt. Att kamerorna aktiveras först i samband med att någon rör sig (rörelsedetektering) medför inte att risken för integritetsintrång minskar. Den omständigheten att personal och gäster har rätt att röra sig på de övervakade platserna har ingen betydelse för integritetsintresset, vilket bolaget tycks anföra.

När det gäller övervakningsbehovet har bolaget inte anfört något som visar att de aktuella platserna varit särskilt utsatta för brott eller olyckshändelser. Tvärtom uppger bolaget, som det får förstås, att några stölder eller liknande inte har inträffat på det aktuella hotellet. Det har inte heller presenterats några andra omständigheter som talar för ett tungt vägande övervakningsbehov inom kamerornas upptagningsområden.

Datainspektionen anser inte att bolagets behov av kameraövervakning med bildinspelning av varuintag, nödutgång, trapphall vid hiss och hotellkorridor väger tyngre än integritetsintresset på platserna.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Datainspektionen sänder överklagandet vidare

till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Nicklas Hjertonsson efter föredragning av juristen Tove Fors.

Nicklas Hjertonsson

Tove Fors